

Presniger, Hvala, Bobič, Prinčič, Ravbar, Kolnikova, Tavzesova — sklic.: Prejninger.

Šolsko upravni in pedagoški odsek: Drekonja, Sprager, Čehovin, Križanič, Petričeva, Majhen — sklic.: Drekonja.

Stanovsko-politični odsek: Peternel, Skočir, Pupis, Lavričeva, Kraljeva — sklic.: Peternel.

Ženski odsek: Prešernova, Rojkova, Grudnova, Serajnikova, Kunaverjeva — sklic.: Prešernova.

Predlogi: I. Sekcija naj posreduje, da se vnese v finančni proračun za l. 1935/36. uredba, da izplačuje dav. uprave denar neposredno šol. občinam.

2. Izposluje naj se, da se drž. uradnike oprosti plačevanja kuluka.

3. »Učiteljski dom« naj izda po možnosti zemljevid obstoječ iz 5 listov: dravska banovina, Jugoslavija, Balkan, Evropa in obe poluti po primerno znižani ceni.

4. Izposluje naj se, da se učiti priprav. vrne neupravičeno odtegnjeno stanarino, za katero je učiteljstvo podpisalo priznanice v aprilu l. 1932.

5. Sekcija naj izposluje, da se končno veljavno reši dopis o lastnini nepremičnin rim. kat. osn. šol v Prekmurju.

6. Naše društvo pristopa z 1 deležem kot član Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Prihodnje skupno zborovanje 4. obmejnih društev bo v Ormožu 18. maja, za kar bodo članom dana natančnejša pojasnila.

Peternel L., preds. Skočir S., tajnik.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Bolgarsko šolstvo

(Priobčuje Viljem Kus.)

(Dalje.)

STATISTIČNI PODATKI

Kušal sem, kolikor je pač bilo v mojih močeh, kar najtočneje podati sliko razvoja bolgarskega šolstva, njegovega sedanjega stanja in pogleda v bližnjo bodočnost.

Po statistiki (Dr. Gavrijski: Negramotna Bulgarija) je bilo v Bolgariji l. 1887. 3.154.375 prebivalcev, izmed katerih je bilo nepismenih 2.816.602. torej 89,3%. Leta 1920. pa je bilo tu 4.846.971 prebivalcev, izmed katerih je bilo nepismenih 2.685.655, torej 55,5%. Nepismenost je v eni generaciji (v 33 letih) silno padla. Tu se je pojavil tudi velik razloček med pismenostjo mož in žen. Leta 1887. je znalo le 41% žen čitati in pisati, do l. 1920. pa je to število naraslo že na 33,2%. Pismenost je bila tudi po raznih srezih različna. Na deželi je seveda nepismenost večja, kakor v mestih, tako, da še leta 1920. ni znalo 52% podeželjanov pisati.

Ako pretehtam dejstvo, da tipična bolgarska žena ni znala pred 20 leti niti čitati niti pisati, vidimo neizmerni problem, ki še ne bo tako hitro doživel svoje popolne rešitve. Ako naj se učimo pri bratih Bolgarjih, ki bi korak za korakom pridobivala vas za vasjo. V narodu, kjer je mnogo nezaposlene inteligence, torej take, katero družba ne rabi, se istočasno razvija in širi kulturna beda, ki je spremljana tudi od moralne in gospodarske bede. Nepismenost ne pada tako kot bi morala, kar je razvidno iz velikega števila otrok, ki v šoloobveznem času ne obiskujejo šole.

Leta 1925./26. ni v šoloobvezni dobi hodilo v šolo 41.796 otrok, več nego 60.000 otrok pa je dovršilo samo nekaj razredov. Vseh učencev, ki niso vršili svoje šolske dolžnosti, je bilo tega leta 101.512, torej cela šestina celokupnega števila 641.734 šoloobveznih otrok. V naslednjem letu se je zmanjšalo to število na 95.866 otrok. Otroke, ki so hodili saj v prvi razred, štejejo na podlagi oficijelne statistike za pismene, čeprav to ni popolnoma pravično.

Dr. Gavrijski opazuje v Bolgariji naslednje glavne vzroke nepismenosti: imbecilnost otrok, nemarnost staršev, veliko oddaljenost

doma od šole, telesno šibkost, delo otrok, i. t. d.

Zelo važen činitelj je seveda tudi redka naseljenost Bolgarjih. V goratih predelih je naseljenost prebivalstva tako redka, da so šole med seboj zelo oddaljene. V Bolgariji pride na kvadratni kilometer samo 45 ljudi. V nekaterih krajih imajo otroci do najbližje šole 10 do 20 km.

Največji ovira rednega šolskega obiska so težke gospodarske in socialne prilike Bolgarije, kjer se preživlja z jako primitivnimi metodami kmetijstva 82,6%. Prebivalstvo, ki je v pretežni večini nepismeno, ne zapade dovoljno pomena kulture. Otroci rastejo in nimajo veselja hoditi v šolo, marveč rajši »živijo«, kakor njihovi predniki.

Končno je potrebno pretehtati tudi veliko bolgarske narodnostne razmere. Tu je velika plemenska, kulturna in verska diferenciacija, kajti v bratski kraljevini živi veliko število »drugovercev«: Turkov, Armenov, Ciganov in Grkov, ki hodijo ali v bolgarske državne šole, ali v svoje nepopolne manjšinske šole. Nekaj posebnega so turške šole. Na podlagi statističnih poročil je ravno pri Turkih samo 8 izmed 100 ljudi pismenih. To je posledica dejstva, ker je v turških šolah obisk popolnoma nezadosten in so pogrešne učne metode, kjer se memorira koran, ki ga učenci ne razumejo. Razna poročila pravijo, da so bili pred 20 leti učitelji turške mladine »hodži«, ki so bili čisto sami analfabeti.

Gavrijski predlaga nekoliko nasvetov, na podlagi katerih bi se po njegovem mnenju povzdignil kulturni nivo bolgarskega naroda. Zahteva, da bi se morali vsi Bolgari do 40. leta podvreči izpitu iz splošnega znanja. Da bi se vršili za analfabete večerni tečaji in nedeljske šole; da bi se ustanovila zveza za bolgarsko izobrazbo; da bi se določil »dan bolgarske kulture«, katerega namen naj bi bil propagandna izobrazevanja; da bi se nepismenost zatrla v času službovanja v kadru in končno, da se izda zakon o otroškem in ženskem delu. Iz vsega tega je razvidno, da bo treba prijeti za podrobno delo, katerega naj se prisiljeno ali prostovoljno oprime bolgarska inteligence. Ker država ne bo mogla gmotno poplačati tega vzgojnega truda in dela, se bo treba lotiti prosvetnega apostolstva brezplačno.

Zaključek.

Bolgarsko šolstvo je hvalečen predmet študija za primerjalnega pedagoga. Sistem tega šolstva je enotna šola, ki je zgrajena na linearni dovršenosti, kakršno ima v sedanosti samo nekaj držav. Petstoletna podložnost turškemu sultanu je po politični strani in podložnost Grkom je pa po versko-kulturni strani zanutila nepozabne stopinje bolgarskemu življenju. Kljub temu pa se v njihovem šol-

stvu javlja stroga premišljenost in velika uravnovitost.

Temeljni značaj bolgarskega šolskega družabnega in političnega sistema je kar najpopolnejša demokracija. Železna roka, ki se javlja tudi v političnem življenju je Bolgarova največja prijateljica, ker on je vajen trdi vladi tudi v demokraciji.

Šolska enotnost na osnovnih šolah in na progimnazijah je dosledna izvedba koedukacije. Dekliška izobrazba je zgodovinskega značaja, zaradi česar se ji nudi enakopravni razvoj z deško izobrazbo.

Konfesije bolgarskega naroda nimajo nikakih posebnih stikov z javnim življenjem, ne puščajo pa tudi v šoli posebnih znakov. Po vaseh ne zidajo dragih cerkva, marveč se bolj množijo šolske zgradbe. V učilnicah navadno ni konfesionalnih simbolov. Verouk poučujejo na narodnih šolah in na pedagoških šolah učitelji. Duhovščina ni visoko izobražena in je bolj človekoljubna, ker živi v bedi in v skrbeh za družino (kakor pravoslavni popi).

Velika luč bolgarske enotne šole ima tudi veliko senco v nepismenosti bolgarskega naroda in v dejstvu, da se analfabetizem vzdržuje na ta način, da velik del otrok ne hodi v šolo v času, ko je šoloobvezen.

Ni je pedagoške misli, da ji ne bi bolgarski učitelji in univerzitetni pedagogi posvečali dovolj pozornosti. Bolgarski učitelj je praktičen in trezen, kar se da spoznati pri osebnih stikih, pri vstopu v mrzlo pobeljena učilnica, kakor tudi iz pedagoškega tiska. Pri tem pa je njegovo zanimanje za pedagoška vprašanja zelo živo in požrtvovalno, da celo pri slabih in nerednih prejemkih občudovanja vredno.

Pri primerjanju bolgarskega in jugoslovanskega šolstva je vidna skladnost šole z življenjem, z družabnimi idejami in z narodnim razvojem. Ako ni moštosti, odločnosti in dinamične prilagodljivosti v narodu, jih ni tudi v šolstvu, če tudi je do podrobnosti najskrbnejše zgrajeno. Ako ni v narodnem življenju energičnega, velikopoteznega duha, mora ostati tudi šolska zgradba slučajna, raztreskana, poldemokratična, polmoderna in ne-celotna kulturna stavba.

(Konec.)

Novosti na knjižnem trgu

—k Čebelarjem. Izšla je nova čebelarstva knjiga »Praktični čebelar«, ki jo je spisal g. Donat Jug. Obsega 300 strani in 140 slik. Knjiga obravnava vso snov naprednega čebelarstva, ki bo v pouk tako začetniku, kakor tudi izkušnemu čebelarju. Trdno smo prepričani, da bo nova knjiga naše čebelarstvo zelo povzdignila, ker so v njej navedene vse vodilne misli za napredno in uspešno čebelarstvo. V predprodaji, to je do konca meseca junija, velja mehko vezana knjiga Din 35.—, v celo platno vezana pa Din 45.—. Za poštnino je poslata še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo. Z znižano ceno hoče Čebelarstvo omogočiti, da si nabavijo knjigo tudi revnejši čebelarji. Od meseca julija dalje bo cena znatno višja. Posebno priporočamo v platno vezano knjigo, ki je lepe zunanje oblike in zelo trpežna. Naročite knjigo pri Slov. Čebelarstem društvu ali v Društveni Čebelarjni v Ljubljani, pa tudi v knjigarnah v Ljubljani, Celju in Mariboru jo lahko dobite.

—k Modra ptica. Izšla je 6. številka z naslednjo vsebino: Vladimir Bartol: Onkraj tolmačenja sanj. Milena Mohoričeva: Popotne impresije (konec). Dr. Silva Trdinova: Murnova pisma (nadaljevanje). — Zapiski: André Maurois o Stracheyu. — Poročila. — Razno. — Revija izhaja enkrat mesečno. Letna naročnina Din 100.—. Naročniki rednih publikacij prejmejo list kot dopolnilo h knjigam brezplačno.

—k Ivan Pregelj. Izbranih spisov deseti zvezek: OTROCI SONCA. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1935. (Zbirka domačih pisateljev — prva knjiga V. kola, letnik 1935). — Trilogija »Otroci sonca« je morda Pregljeva najlepša stvar, družinski roman, vzet iz sodobnosti. Tri novele, ki so nastale v različnem času, je Pregelj združil v celoto, ki predstavlja danes umetniško zrelo in enotno delo in gotovo najboljšo Pregljevo sodobno povest. Osebe, ki v njej nastopajo, spadajo med najmočnejše stvaritve v slovenski književnosti sploh. Knjiga se dobi tudi v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

—k Rejec malih živali. Izšla je 4. številka II. letnika tega ilustriranega lista za pospeševanje reje malih živali. Vsebinska lista bo služila predvsem onim, ki redijo katerekoli male živali. List izdaja in urejuje: Inkret Alfons, šolski upravitelj v Šenkovem turnu pri Ljubljani.

—k 4. številka III. letnika »Živalce«, glasila društva rejcev malih živali »Živalca« prinaša pestro vsebino iz področja označenega v naslovu. List izdaja društvo »Živalca«. Urejuje ga Leopold Paljk, učitelj v Ljubljani. Vsebinska lista lahko prav dobro služi učiteljstvu kmetijskih in gospodinjskih nadaljevalnih šol.

—k Časopis za zgodovino in narodopisje v Mariboru, CZN, ki objavlja razprave, izvestja, književna poročila in gradivo zgodovinskega in narodopisnega značaja (Prekmurja, Podravja in Posavja), prinaša v 29. letniku 3—4 snopič zanimivo razpravo znanega umetnostnega zgodovinarja dra Rajka Lužarja: Ornamenti noriško-panonske kamnoseške industrije. Razprave nam razrešujejo noriške nagrobne oltarje in panonske sarkofage ter klasično, keltsko in skitsko stilstvo. Zanimivo so Izvestja o rimski vili v Grobelcah, rimske mu taboru v Ločici, neznanem prekmurkem tisku (Starinstvo i zvačinstvo) itd. Sledi obširna bibliografija in slovstvo. Prav posebno pa je zanimivo Narodopisno blago koroških Slovencev, ki ga je zbral tov. Vinko Möderner-dorfer.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEK
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 1

Priloga: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Avgust Agnola
LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 10
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletno opreme za restavracije, hotela, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

»Napravimo izlet na Bled!«

Hotel na blejskem gradu nudi vsakemu izletniku višek zadovoljnosti! Romantična lega, očarljivo lep razgled na jezero, Triglavsko pogorje in Karavanke, zanimivosti starega gradu, velika terasa za igre na prostem!

Omogočiti hočemo vsakemu, še tako skromnemu učencu udeležbo izleta na Bled, ki mu ostane v trajnem spominu. Spoznal bo biser Gorenjske, poletno rezidenco naše kraljevske rodbine.

Hotel na blejskem gradu Vam nudi prvovrstno kuhinjo toplih in mrzlih jedil, kakor tudi vsa okrepčila, v prostornih zračnih sobah pa udobna prenočišča. V to svrhu navajamo izletnikom naš cenik in smo prepričani, da nas tudi Vi počastite s svojim cenj. obiskom.

Cenik Zajtrk ali južina: Kava, čaj ali mleko z 2 kruhoma Din 2.—. — Kosilo (obed) I. vrste: Juha, pečenka, 2 prilogi, močnata jed Din 10.—. II. vrste: Juha, govedina, 2 prilogi Din 6.—. III. vrste: Juha in 2 prilogi Din 4.—. — Večerja I. vrste: Pečenka, 2 prilogi, močnata jed ali desert Din 7.—. II. vrste: Rižoto s salato ali golaž s krompirjem Din 5.—. — Okrepčila: malinovec, limonada (1/4 l kozarec) Din 2.—. — Prenočišče: Ležišče s perilom za osebo Din 4.—. Ležišče na žimnicah za osebo Din 3.—. — Pri udeležbi 30 učencev in naročilu obeda ali večerje I. vrste dobita dva učenca gratis!

Kuhinja izborna! **Porcije velike!** **Postrežba točna!**

Na željo preskrbi uprava skupno vožnjo po jezeru za osebo à Din 2.—. Vljudno prosimo pravočasnega naročila glede prihoda in hrane.

Se priporoča z odličnim spoštovanjem **Uprava Hotela Grad, Bled**

UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO
ČEMAŽAR JOSIP
LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

izvršuje vsa
litografska dela
v najokusnejši
izdelavi

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah), katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rab na otoku Krku
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorski zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenki s platnenim robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni »Učiteljske tiskarne«
v Ljubljani in podružnica v Mariboru